

Úvod do zdravotnického práva

Ondřej Pavelek

3. 10. 2017

Zdravotnické právo jako právní odvětví

- Proč studovat zdravotnické právo?
- „kvalifikovanější pacient“
- Etika právnické profese
- Zdravotnické právo jako právní odvětví?

Příklad č. 1

- Katka žádala před porodem lékaře v porodnici, aby jí po porodu vydali placentu. Chtěla ji sníst, neboť je přesvědčena, že to přispěje k lepší imunitě jejího narozeného dítěte. Lékaři na její přání zapomněli a placentu biologicky odstranili.
- **Posudte.**

Počet advokátů se zaměřením na ZP

- Počet advokátů v ČR cca 11 tis.
- Počet advokátů se zaměřením na ZP: 276
- Autorské právo: 476
- Právo životního prostředí: 110
- Pracovní právo: 2498

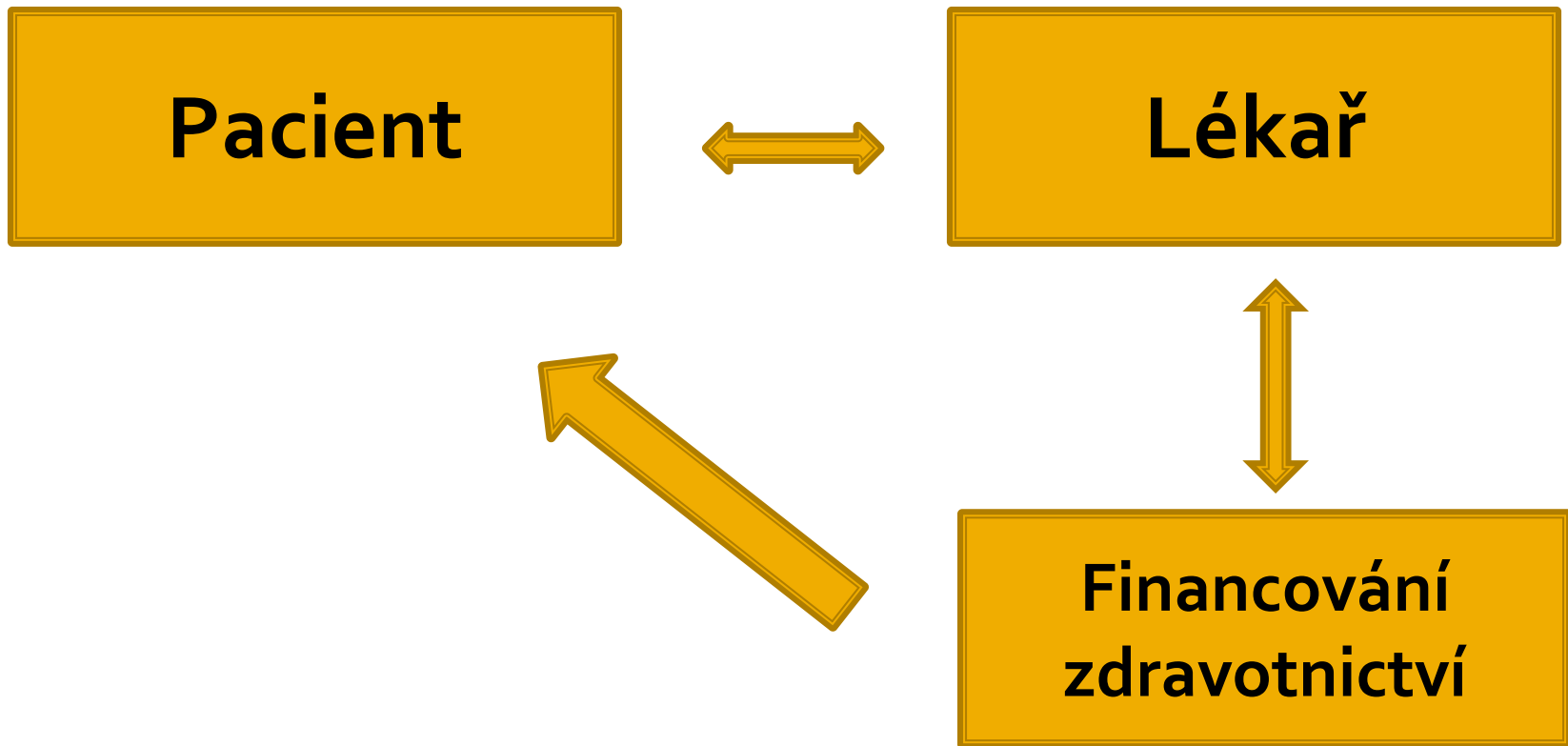
Příklad č. 2

- Klára byla asi ve 12. těhotenském týdnu (zjistila z těhotenského testu), navštívila svého gynekologa a žádala, aby jí těhotenství potvrdil. Gynekolog jí chtěl provést vyšetření ultrazvukem, což však odmítla s odůvodněním, že ultrazvukové vyšetření způsobuje u dítěte autismus.
- **Posudte postup lékaře.**

Předmět zdravotnického práva

- 1. Vztah lékaře a pacienta
- 2. Veřejné zdravotní pojištění
- 3. farmaceutické právo
- 4. ochrana veřejného zdraví

1. Vztah lékaře a pacienta

2. Veřejné zdravotní pojištění

- **Zákon o veřejném zdravotním pojištění**

Příklad č. 3: nezodpovědný otec

- Nezletilý devítiletý Honza, syn žalovaného, vjel na dětském motocyklu opatřeném motorem, schopném dosáhnout rychlosti až 40 km/h, z místa mimo vozovku na místní komunikaci a nedal přednost v jízdě osobnímu automobilu, jehož řidička přijíždějící po komunikaci zprava přední částí vozidla narazila do pravého boku motocyklu. Následkem střetu utrpěl nezletilý Honza mnohačetná těžká zranění. Žalovaný otec byl uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 trestního zákona (pozn. § 147 trestního zákoníku), spočívajícím v tom, že svému synu způsobil z nedbalosti těžkou újmu na zdraví porušením důležité povinnosti vyplývající z jeho postavení rodiče a z ustanovení § 31 odst. 1 písm. a), odst. 2 zákona o rodině, neboť odešel do domu a nechal syna s nastartovaným motocyklem samotného na ulici.

Příklad č. 3: nezodpovědný otec

- § 55 odst. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění:
- *Příslušná zdravotní pojišťovna má vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na hrazené služby, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci. Náhrada podle věty první je příjmem fondů zdravotní pojišťovny.*

3. Farmaceutické právo

a) výzkum, výroba, příprava, distribuce, kontrola a odstraňování léčiv

b) registraci, předepisování a výdej léčivých přípravků, prodej vyhrazených léčivých přípravků a poskytování informací,

c) mezinárodní spolupráci při zajišťování ochrany veřejného zdraví d) vedení dokumentace o činnostech uvedených v písmenech

4. Ochrana veřejného zdraví

- **Zákon o ochraně veřejného zdraví**
- = zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin
- Upravuje např.
  - hygienické požadavky na vodu
  - Hygienické požadavky na prostory a provoz škol
  - Ochrana před hlukem...

Příklad č. 4: solárium a kosmetika

- Magda měla na obličeji ekzém. Protože ale šla s novým přítelem do divadla, chtěla vypadat dobře. Poradila se s kamarádkou a ta jí řekla, aby si zašla nejprve do solária, neboť po jedné návštěvě jí ekzém na večer zmizí a pak ještě pro jistotu zajde na kosmetiku.
- **Budete-li zaměstnanec v soláriu nebo kosmetička, jak budete reagovat na návštěvu Magdy?**

§ 22: zákaz výkonů

Osoba provozující kosmetické, masérské, regenerační nebo rekondiční služby, kadeřnictví, holičství, pedikúru, manikúru, solárium a činnost, při níž je porušována integrita kůže, nesmí provádět výkony na nemocné kůži, manipulace s jizvami a mateřskými znaménky, výkony na sliznicích, oční spojivce a rohovce.

Příklad č. 5

- Adam jel na prázdniny do Súdánu, kde řadí břišní tyfus. Když se vrátil zpět, měl být z ihned z letiště převezen do nemocnice, kde měl být hospitalizován na infekčním oddělení. Adam to odmítl a odjel domů.
- **Posudte takový postup. Jaké sankce hrozí Adamovi?**

Prameny

Mezinárodní smlouvy

Právo EU

**Veřejné právo
(normy práva veřejného)**

**Soukromé právo
(normy práva
soukromého)**

Úmluva o lidských právech a biomedicíně

- Souhlas
- Ochrana soukromí a právo na informace
- Lidský genom
- Vědecký výzkum
- Odběr orgánu a tkáně z žijících dárců pro účely transplantace
- Zákaz finančního prospěchu a nakládání s částmi lidského těla

Právo EU

- **Např. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/745 ze dne 5. dubna 2017 o zdravotnických prostředcích**

-> stanoví pravidla pro uvádění na trh, dodávání na trh nebo uvádění do provozu humánních zdravotnických prostředků a jejich příslušenství v Unii

- **směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/24/EU ze dne 9. března 2011 o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči.**

Veřejné právo

Zákon o zdravotních službách

- Co je informovaná souhlas?
- Co je postup tzv. lex artis?
- Podmínky vedení zdravotnické dokumentace

Zákon o zdravotních službách

- zdravotní služby a podmínky jejich poskytování (včetně výkonu státní správy),
- druhy a formy zdravotní péče,
- podmínky hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb
- práva a povinnosti:
  - pacientů a osob pacientům blízkých,
  - poskytovatelů zdravotních služeb,
  - zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Zákon o specifických zdravotních službách

- Asistovaná reprodukce (§ 3)
- Sterilizace (§ 12)
- Terapeutická kastrace (§ 17)
- Změna pohlaví transsexuálních pacientů (§ 21)
- Psychochirurgické výkony (§ 24)
- Genetická vyšetření (§ 28)
- Odběry lidské krve a jejích složek, léčba krví nebo jejími složkami (§ 31)

- Za jakých podmínek může být provedena asistovaná reprodukce?
- Jaké je věkové omezení?
- Kdo smí být anonymním dárcem spermií?

Zákon o lidských tkáních a buňkách

- podmínky pro zajištění jakosti a bezpečnosti lidských tkání a buněk určených k použití u člověka, popřípadě ke zhotovení produktů z lidských tkání, nebo lidských buněk určených k použití u člověka,
- Např. dovoz tkání ze třetích zemí

Zákon o zdravotnické záchranné službě

Upravuje zejména

- Podmínky poskytování zdravotnické záchranné služby
- Dostupnost zdravotnické záchranné služby (20 minut)

Kontrolní otázka

- Jaký je vztah uvedených předpisů?

Zákon o „komorách“

- Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora a Česká lékárnická komora
- samosprávné nepolitické stavovské organizace sdružující všechny lékaře, stomatology a lékárníky zapsané v seznamech vedených komorami.
- Komory jsou právníckými osobami.
- Každý lékař, který vykonává lékařské povolání

Příklad č. 6: zápal plic

- Veronika byla naštvaná na svého praktického lékaře, protože podle ní v únoru 2016 zanedbal svou péči, když jí včas nediagnosticskoval zápal plic, který následně prodělala. Nechce to však zatím řešit soudní cestou.
- Posudte.

- Komu může adresovat svou stížnost?
- Podle jakého předpisu?
- Kdy musí stížnost podat?
- Jaké sankce lékaři hrozí?

- Komora je oprávněna řešit stížnosti - § 2 odst. 2 zákona o komorách
- Disciplinární řád České lékařské komory
- Stížnosti na jednání lékařů
- Řízení by nemělo trvat déle než 6 měsíců

- nelze projednat, uplynula-li od jeho spáchání promlčecí doba, jež činí jeden rok
- Staví se:
- a) po dobu trvání řízení dle disciplinárního řádu, a to ode dne, kdy stížnost nebo podnět byly doručeny komoře, nebo kdy komora zahájila řízení dle disciplinárního řádu z vlastního podnětu, přičemž promlčecí doba neběží až do dne konečného pravomocného vyřízení věci,
- b) po dobu, kdy lékař, proti kterému stížnost směřuje, není členem komory,
- c) **po dobu, kdy je v téže věci vedeno řízení u jiného orgánu, zejména u orgánu činného v trestním řízení.**

Sankce:

Čestná rada OS ČLK: důtka - popřípadě pokuta od 2.000,- Kč do 20.000,- Kč.

Čestná rada ČLK

- a) pokutu od 3.000,- Kč do 30.000,- Kč**
- b) podmíněné vyloučení z komory se zkušební dobou v délce od 1 do 3 let**
- c) vyloučení z komory.**

Další předpisy:

- Zákon o nelékařských zdravotnických povoláních
- Zákon o veřejném zdravotním pojištění
- Zákon o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky
- Zákon o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách
- Zákona o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon)

Soukromé právo

- **Občanský zákoník**
- **Zákoník práce**
- **Nařízení vlády č. 276/2015 Sb. Nařízení vlády o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání**
- **(Metodika k odškodňování újmy na zdraví)**

Občanský zákoník

- § 29: změna pohlaví
- § 81 až § 114: ochrana osobnosti
  - Člověk je nedotknutelný
  - Zásah do integrity
  - Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení
  - Nakládání s částmi lidského těla
  - Ochrana lidského těla po smrti

Příklad č. 7: darování ledviny

- Jana a Honza jsou manželé. Honza potřebuje transplantaci ledviny. Jana se rozhodla, že mu ji daruje; uzavřeli darovací smlouvu podle § 2055 a násl. o. z.
- Posudte platnost této smlouvy.
- Poradte manželům, jak postupovat.

Příklad č. 8: změna pohlaví

- Mladý muž Petr (25 let) se cítil být celý dosavadní život jako žena. Rozhodl se pro změnu pohlaví. Posudte.

Shrnutí

- Zdravotnické právo je roztržštěno
- Je upraveno normami práva mezinárodního, EU, veřejného i soukromého -> tyto normy se doplňují